

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1. *Μάθημα:* Λαϊκή Λογοτεχνία: Σύγχρονες Όψεις
Διδάσκων: Κατσαδώρας Γεώργιος

2. Στοιχεία μελών ομάδας
Γρηγοράκου Παναγιώτα Α.Μ.: 4112016037
Φαφουτοπούλου Παρασκευή Α.Μ. 4112016217

3. Διδακτικός σχεδιασμός
3.1. Ταυτότητα της διδασκαλίας:

Σχολείο: -

Τάξη: Γ΄

Τμήμα: -

Διάρκεια: 4 διδακτικές ώρες

3.2. Περιεχόμενο διδασκαλίας

Εγχειρίδιο Γλώσσας Γ΄ Δημοτικού, Θεματική ενότητα 3.2 «Του κόσμου το ψωμί»

Κείμενο: Το πιο γλυκό ψωμί (συνέχεια)

3.3. Στόχοι

Γενικός Σκοπός: Οι μαθητές/τριες να γνωρίσουν την αξία της εργασίας για τον άνθρωπο και να είναι σε θέση να περιγράφουν τις αγροτικές εργασίες και τους τρόπους παρασκευής του ψωμιού.

Επιμέρους Στόχοι:

Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

Γνώσεων

- Να αξιοποιούν θεματικό λεξιλόγιο σχετικά με τις αγροτικές δουλειές και τους τρόπους παρασκευής του ψωμιού.
- Να εντοπίζουν τη λειτουργία σημείων στίξης σε αφηγηματικά κείμενα.

Δεξιότητων

- Να τιτλοφορούν κείμενα αποδίδοντας το ιδιαίτερο νοηματικό βάρος τους.
- Να τροποποιούν δημιουργικά ένα αφηγηματικό κείμενο.

Στάσεων

- Να εκτιμήσουν την αξία της εργασίας και της δημιουργικότητας στη ζωή του ανθρώπου.
- Να αισθανθούν ότι όταν ο άνθρωπος προφέρει νιώθει ολοκληρωμένος.

3.4. Φάσεις Διδασκαλίας

3.4.1. Κατανόηση κειμένου (γραπτού/προφορικού λόγου)

A. Προαναγνωστικό στάδιο

1.1. Εξοικείωση με το θέμα του κειμένου

Το θέμα του παραμυθιού είναι η αξία της εργασίας. Πριν την ανάγνωση ρωτάμε τους μαθητές τι κατανόησαν από το πρώτο μέρος του παραμυθιού και πως πιστεύουν ότι θα εξελιχθεί η ιστορία.

1.2. Εξοικείωση με το κειμενικό είδος

Καθώς τα παιδιά αφηγούνται την εξέλιξη του παραμυθιού, τους επικαλούμαι «μικρούς αφηγητές». Ζητάμε από τους μαθητές/τριες να μας απαντήσουν στο γιατί τους αποκαλούμε «μικρούς αφηγητές». Με τον όρο αφήγηση εννοούμε την

προφορική ή γραπτή παρουσίαση ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων είτε πραγματικών είτε φανταστικών.

B. Αναγνωστικό στάδιο/ επεξεργασία

2.1. Επεξεργασία θέματος

Οι μαθητές/τριες με κλειστά βιβλία ακούν προσεκτικά την ανάγνωση του κειμένου από τον εκπαιδευτικό, ώστε να δουν αν είναι σωστές οι προβλέψεις τους. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός επεξηγεί τα γενικά στοιχεία του παραμυθιού και τα είδη του. Επιπλέον, αναφέρεται στους ήρωες αλλά και στους ρόλους, καθώς και στα στάδια δομής του παραμυθιού.

Δραστηριότητα βιβλίου: «Ξεκλειδώνω το κείμενο».

Φύλλο εργασίας 1:

Ακολουθώντας, ζητάμε από τους μαθητές/τριες να ξαναδιαβάσουν το κείμενο και να σημειώσουν με ποιες προτάσεις συμφωνούν ή διαφωνούν.

2.2. Επεξεργασία κειμενικού είδους

Φύλλο εργασίας 2:

Ζητάμε από τους μαθητές/τριες να αναζητήσουν στο κείμενο τις λέξεις που φανερώνουν χρόνο και να τις καταγράψουν.

2.3. Επεξεργασία Γραμματικής του κειμένου

Ζητάμε από τους μαθητές/τριες να ξαναδιαβάσουν το κείμενο και να βρουν τα σημεία στίξης. Στη συνέχεια θα συζητηθούν μέσα στην τάξη για να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τη χρησιμότητά τους.

2.4. Επεξεργασία λεξιλογίου

Δραστηριότητες σχολικού εγχειριδίου: «Παίζω με τις λέξεις»

- Εργαλεία του θεριστή (Δραστηριότητα 9)
- Αγροτικές εργασίες (Δραστηριότητα 10)
- Η ακροστιχίδα των δημητριακών (Δραστηριότητα 11)
- Από το σπόρο στο ψωμί (Δραστηριότητα 12)

Γ. Μεταναγνωστικό στάδιο

3.1. Αξιολόγηση – εμπέδωση

Φύλλο εργασίας: 4

Σε αυτό το στάδιο ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να αξιολογήσει τους μαθητές/τριες αν κατανόησαν το κείμενο που διάβασαν. Ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να χωριστούν σε ομάδες των δυο ατόμων και η δραστηριότητα της κάθε ομάδας είναι η αλλαγή τίτλου στο παραμύθι.

3.2. Επέκταση

Προβάλλουμε στους μαθητές/τριες το βίντεο: «Το πιο γλυκό ψωμί» (Το πιο γλυκό ψωμί (Animation movie 2019)| Stick Nodes: <https://www.youtube.com/watch?v=B-m7eEXLTkY&t=7s>) και προβολή εικόνας «Μύλοι Μανδράκι». Τους ρωτάμε αν γνωρίζουν τι είναι και ποια ήταν η χρησιμότητά τους. Στη συνέχεια, τους αναθέτουμε να βρουν πληροφορίες για το θέμα που συζητήθηκε στην τάξη (μία έως δύο σελίδες) ή να ρωτήσουν κάποιον μεγαλύτερο να τους αφηγηθεί μια προσωπική εμπειρία.

3.4.2. Διδασκαλία Γλωσσικού Συστήματος

1. Γραμματική

Δίνουμε στους μαθητές/τριες φύλλο με τη θεωρία γραμματικής των σημείων στίξης.

Φύλλο εργασίας 3:

Οι μαθητές/τριες καλούνται να ξαναγράψουν τις προτάσεις που τους δίνονται βάζοντας εισαγωγικά και διπλή τελεία όπου χρειάζεται.

2. Λεξιλόγιο

Ζητάμε από τους μαθητές/τριες να υπογραμμίσουν στο κείμενο τις λέξεις που σχετίζονται με το ψωμί και τη διαδικασία

δημιουργίας του. Έπειτα τις γράφουμε στον πίνακα και τις συζητάμε μέσα στην τάξη.

2.4.3. Παραγωγή Γραπτού/Προφορικού Λόγου

4.1. Προσυγγραφικό στάδιο

Φύλλο εργασίας 5:

Μοιράζουμε στους μαθητές μια φωτοτυπία για παραγωγή λόγου στο οποίο τους ζητάμε να γράψουν τι φώναξε ο βασιλιάς μόλις κατάπια την πρώτη μπουκιά και να δώσουν ένα δικό τους τέλος στο κείμενο που διάβασαν εντάσσοντας τα σημεία στίξης.

4.2. Συγγραφικό στάδιο

Φύλλο εργασίας 5

Δραστηριότητα σχολικού εγχειριδίου: «Γράφω σωστά» 14

Οι μαθητές πραγματοποιούν την παραγωγή λόγου τους

4.3. Μετασυγγραφικό στάδιο: επανέλεγχος

Αξιολόγηση

Φύλλο εργασίας 6:

Διανέμουμε στους μαθητές/τριες έναν πίνακα αυτοαξιολόγησης για να διαπιστώσουμε τι έμαθαν.

3. Φωτοτυπίες της ενότητας στην οποία στηρίχθηκε ο σχεδιασμός.

Το πιο γλυκό ψωμί (συνέχεια)

Φόρεσε ο βασιλιάς φτωχικά ρούχα και παλιοπάπουτσα, πήρε κι ένα μπαστούνι στα χέρια του κι έφυγε κρυφά από το παλάτι, μακριά, κι επήγανε στον κάμπο, εκεί που καθόταν ο γέροντας, σε μια καλύβα, μέσα σ' ένα χωράφι σπαρμένο.

Ξημερώνοντας, έδωσε ο γέροντας στον βασιλιά ένα δρεπάνι και του λέει: «Έλα να θερίσουμε!». Έπιασε ο βασιλιάς και θέριζε μες στο λιοπύρι ολόκληρη μέρα. Έκαμε καμιά σαρανταριά δεμάτια στάχυα. Ήρθε το βράδυ, πέρασε ξεροί να κοιμηθούνε. Ούτε φαί όλη μέρα ούτε τίποτα. Έμενε, βλέπεις, κι ο γέροντας νηστικός.

Την άλλη μέρα, πρωί πρωί, ξύπνησε ο γέροντας τον βασιλιά και του λέει: «Σήκω τώρα να πάρουμε όλ' αυτά τα δεμάτια, να πάμε στ' αλώνι να τ' αλωνίσουμε!». Κουβάλησε στην πλάτη του ο βασιλιάς περισσότερ' από τα μισά, κι ύστερα όλη μέρα, γκαπ γκουπ, τα κοπάνιζε με τον δάρτη*, ώσπου κάμανε το στάρι σωρό, τ' ανεμίσανε και το βάλανε στο σακί. Κι όλη μέρα την περάσανε πάλε έτσι, νηστικοί κι οι δυο τους, μόνο λίγο νερό ήπιανε από τη στέρνα, που ήτανε κοντά στην καλύβα. Πέρασε πάλι κουρασμένοι το βράδυ και κοιμηθήκανε.

Την τρίτη μέρα, το χάραμα, ο γέροντας σήκωσε τον βασιλιά: «Ξύπνα» του λέει «τώρα, να πάμε το στάρι μας στον μύλο να τ' αλέσουμε! Πάρ' το εσύ στην πλάτη σου, γιατί εγώ δεν μπορώ, και πάμε εκεί στην κορφή του βουνού, που 'ναι ο μύλος». Τι να κάμει ο βασιλιάς, αφού έτσι ήτανε η συμφωνία, φορτώνεται το σακί στην πλάτη, και κουρασμένος κι ελεεινός το κουβάλησε στην κορυφή. Τώρα αρχίνησε και να πεινάει, μα δεν έλεγε ακόμα τίποτα.

Αλέσανε το στάρι τους και, για να μην τα πολυλογούμε, γυρίσανε κατά το μεσημέρι στην καλύβα, πάλι ο βασιλιάς φορτωμένος τ' αλεύρι. «Έλα τώρα να ζυμώσουμε» του λέει ο γέρος. Ξεχώρισε ως δέκα λίτρες αλεύρι, το 'ριξε στη σκάφη κι έβαλε τον βασιλιά να ζυμώνει. Ύστερα τον έστειλε στον λόγγο να κόψει ξύλα, κι αργά κατά το βράδυ βάλανε κι εκάψανε τον φούρνο, για να ψηθούνε τρία τέσσερα καρβέλια. Ο βασιλιάς τώρα πεινούσε κι επερίμενε πότε να ψηθούν τα ψωμιά για να φάει! Μα πιο πολύ τα λιμπιζόταν* όταν άρχισε να βγαίνει από τον φούρνο η μυρωδιά τους. «Πεινάω πολύ» λέει του γέρου. «Περίμενε και θα φας!» του απάντησε εκείνος.

Σε λίγο βγήκανε τα καρβέλια, ακνιστά και ροδοψημένα. Σαν πεινασμένος λύκος τότε ο βασιλιάς άρπαξε το καρβέλι, το έκοψε με τα χέρια του κι άρχισε να τρώει.

* δάρτης: το εργαλείο με το οποίο κοπάνανε τα στάχυα για να βγει το στάρι

* τα λιμπιζόταν: επιθυμούσε να τα φάει

Μα με την πρώτη μπουκιά που κατάπιε, το πρόσωπό του έγινε κόκκινο από χαρά και φώναξε: «Μάλιστα! Αυτό είναι το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου! Κι όμως ούτε μια κουταλιά ζάχαρη δεν έριξα στο ζυμάρι του!». Τότε ο γέροντας χαμογέλασε και του είπε: «Βασιλιά μου, πρέπει να ξέρεις πως η ζάχαρη του ψωμιού σου ήταν ο ιδρώτας που έχυσες για να το φτιάξεις. Τώρα είς' ελεύτερος να ξαναπάς στο παλάτι σου. Κοίτα μονάχα να δουλεύεις αποδώ κι εμπρός και θα δεις πως η όρεξη δε θα σου λείψει».

Ο βασιλιάς ακολούθησε την ορμήνια* του γέροντα. Όταν γύρισε στο παλάτι του, δούλευε κάθε μέρα για τον λαό του. Εκατέβαινε και στον κήπο του γι' άλλες δουλειές, κι από τότε γιατρεύτηκε από την ανορεξιά κι έτρωε καλά. Μακάρι να τρώγαμε κι εμείς έτσι!

Δημήτριος Λουκάτος, Νεοελληνικά λαογραφικά κείμενα, εκδ. Δαίδαλος - Ι. Ζαχαρόπουλος

Ξεκλειδώνω το κείμενο

- 1 Τι εποχή νομίζεις ότι πήγε ο βασιλιάς στην καλύβα του γέροντα; Από πού το συμπεραίνεις;
- 2 Υπογράμμισε στο κείμενο τις εργασίες που έκανε ο βασιλιάς για να φτιάξει ψωμί.
- 3 Γιατί φάνηκε του βασιλιά ότι έφτιαξε το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου;
- 4 Τι διδάχθηκε ο βασιλιάς από την περιπέτειά του;
- 5 Τι σου άρεσε στο παραμύθι που διάβασες;

* ορμήνια: συμβουλή

Παρατηρώ και μαθαίνω

Ξημερώνοντας, έδωσε ο γέροντας στον βασιλιά ένα δρεπάνι και του λέει: «Έλα να θερίσουμε!».

Όταν θέλουμε να γράψουμε τα λόγια κάποιου ακριβώς όπως τα λέει, βάζουμε διπλή τελεία (:) και τοποθετούμε τα λόγια του σε εισαγωγικά (« »).

Οι ήρωες ζωντανεύουν

- 6 Είσαι ο γελωτοποιός του βασιλιά και αφηγείσαι στην μαγείρισσα τι συνέβη στον βασιλιά με λίγα λόγια. Η αφήγησή σου προκαλεί γέλια στη μαγείρισσα.
- 7 Χωριστείτε σε ζευγάρια. Ο ένας σας θα υποδυθεί τον βασιλιά κι ο άλλος τον γέροντα. Ο δάσκαλός σας διαβάζει το παραμύθι και εσείς παρουσιάζετε με παντομίμα ό,τι κάνουνε οι δύο ήρωες.

Το παραμύθι κάνει κύκλο

- 8 Καθίστε σε κύκλο και προσπαθήστε να διηγηθείτε το παραμύθι με δικά σας λόγια. Ο καθένας σας θα λέει μόνο από μία πρόταση. Κάνει ένας την αρχή και ο επόμενος συνεχίζει από εκεί που σταμάτησε ο προηγούμενος. Παίρνετε τον λόγο με τη σειρά μέχρι να ολοκληρωθεί η διήγηση του παραμυθιού.

Παίζω με τις λέξεις

Εργαλεία του θεριστή

- 9 Ένωσε τα εργαλεία με τα ονόματά τους και τη χρήση τους.

δάρτης

θέρισμα

δρεπάνι

αλώνισμα

δικράνι

λίχνισμα

Αγροτικές εργασίες

10 Βάλε λεζάντες στις φωτογραφίες.

1

2

3

4

5

Φωτογραφίες 1, 2: Χ. Καζόλης, από το βιβλίο *Λήγνος* Ειάννης και φίλη
Φωτοφία 3: Β. Παπαϊωάννου και φωτογραφίες 4, 5: Δ. Τλούπας από το βιβλίο
της Εύης Π. Βουτσινά *Το ψωμί*, εκδ. Τροχαλία

Η ακροστιχίδα των δημητριακών

11 Συμπλήρωσε την ακροστιχίδα για να δεις
πώς αλλιώς λέγονται τα δημητριακά.

—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—

Το δημητριακό που θέρισε ο βασιλιάς.

Με αυτό το εργαλείο θέρισε ο βασιλιάς (αντίστροφα).

Τα δημητριακά είναι για τον άνθρωπο βασική ...

Αυτή η θεά έδωσε το όνομά της στα δημητριακά (με άρθρο).

Το δημοφιλέστερο δημητριακό της Ασίας.

Παράγεται στον μύλο.

Από τον σπόρο στο ψωμί

- 12 Αρίθμησε τις εργασίες με τη σειρά που γίνονται.
 Στη συνέχεια ταίριαξε τις δουλειές με τα ρήματα της παρένθεσης.
 (αλέθω, αλωνίζω, θερίζω, λικνίζω, σπέρνω, οργώνω, ζυμώνω, φουρνίζω)

- [1] Σκάβω το έδαφος με αλέτρι. οργώνω
 [] Βάζω το ψωμί στον φούρνο για ψήσιμο.
 [] Σκορπίζω σπόρους στη γη για να βλαστήσουν.
 [] Κάνω τον καρπό των σιτηρών αλεύρι.
 [] Χτυπώ τα σιτηρά για να βγει ο καρπός από τα στάχυα.
 [] Ανακατεύω τα υλικά και φτιάχνω ζυμάρι.
 [] Κόβω τους βλαστούς των σιτηρών.
 [] Πετώ ψηλά τα αλωνισμένα σιτηρά για να χωριστεί ο καρπός
 από το άχυρο.

Γράφω σωστά

- 13 Γράψε τι φώναξε ο βασιλιάς, μόλις κατάπие την πρώτη μπουκιά:

«.....

».

- 14 Συμπλήρωσε τα κενά με ο ή ω και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.
 το χ_ράφι, το αλ_νι, ο γέρ_ντας, η κ_ρυφή, ο ιδρ_τας

4. Παράρτημα με το εκπαιδευτικό υλικό (φύλλα εργασίας, ppt αρχεία κτλ.)

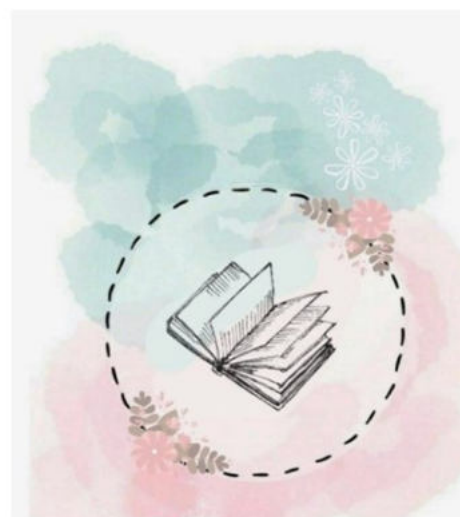
Φύλλο εργασίας 1

Πρόσωπα (κύρια/πρωταγωνιστές, δευτερεύοντα/βοηθητικά)	
Τόπος (Πού;)	
Χρόνος (Πότε;)	
Δράση (Τι γίνεται;)	

Φύλλο εργασίας 2

Δημιουργήστε το δικό σας παραμύθι ώστε κάθε μέλος της ομάδας να αντιστοιχεί σε κάποιον ήρωα. Το παραμύθι σας θα πρέπει να προβάλλει κάποιο ηθικό δίδαγμα. Στη συνέχεια, θα αναπαραστήσετε το παραμύθι που δημιουργήσατε στην τάξη σας!

Όνομα ομάδας :

Φύλλο εργασίας 3

Σε αυτό το μάθημα έμαθα	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω τον συμμαθητή μου
Να αναφέρω τα βασικά χαρακτηριστικά του παραμυθιού			
Να αναγνωρίζω τα είδη των παραμυθιών			
Να εξηγώ τους ρόλους και τα χαρακτηριστικά των ηρώων			
Να αναλύω τα στάδια των παραμυθιών			

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Όνοματεπώνυμο:

Ξαναδιάβασε προσεκτικά το κείμενο. Με ποιες από τις παρακάτω προτάσεις συμφωνείς ή διαφωνείς ; Βάλε **X** στη σωστή απάντηση.

ΣΥΜΦΩΝΩ ΔΙΑΦΩΝΩ

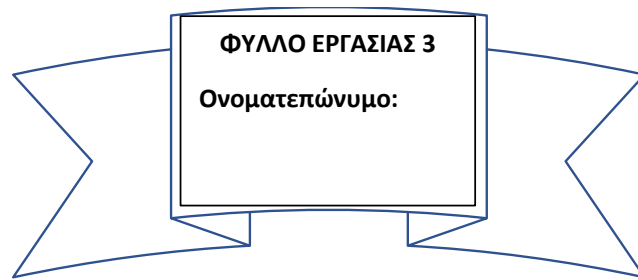
- Ο βασιλιάς φορούσε βασιλικά ρούχα
- Ο βασιλιάς και ο γέροντας έμειναν νηστικοί όλη ημέρα
- Το ψωμί περιείχε ζάχαρη
- Οι κόποι του βασιλιά έκαναν το ψωμί γλυκό
- Ο βασιλιάς μετά από αυτή την περιπέτεια άλλαξε συμπεριφορά

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Ονοματεπώνυμο:

Βρες στο κείμενο τις λέξεις που φανερώνουν χρόνο και γράψτες εδώ

Ξαναγράψε τις προτάσεις βάζοντας εισαγωγικά και διπλή τελεία όπου χρειάζεται

- Η Μελίνα είπε μπορείς να μου δώσεις ένα μολύβι;

- Μια λαϊκή παροιμία λέει κάλλιο αργά παρά ποτέ

- Διάβασα χθες στο Βήμα τις τελευταίες δηλώσεις του πρωθυπουργού

- Πεινάω πολύ είπε ο Άρης στη μαμά του

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

Ομάδα:

Δώστε σε συνεργασία με τον συμμαθητή/τρια σου έναν άλλον τίτλο στο κείμενο

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

Όνοματεπώνυμο:

Γράψε τι φώναξε ο βασιλιάς μόλις κατάπιε την πρώτη μπουκιά και δώσε
ένα δικό σου τέλος στο κείμενο που διάβασες εντάσσοντας τα σημεία
στίξης που έμαθες (: , <<...>>).

A large, empty rectangular box with a thin purple border, intended for the student to write their answer. The bottom right corner of the box is folded over, mimicking a piece of paper.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ

Σημεία στίξης

: <<...>>

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ <<...>>

Σε εισαγωγικά κλείνουμε τα λόγια κάποιου, όταν θέλουμε να μεταφέρουμε κάτι όπως ακριβώς το είπε.

Π.χ. «Ευτυχώς»,
μας είπε,
«ήρθατε νωρίς».

Εισαγωγικά χρησιμοποιούμε, επίσης, σε τίτλους και για να παραθέσουμε μια έκφραση λέξη προς λέξη.

Π.χ. Το βιβλίο
«Ο μικρός
πρίγκηπας»
μου άρεσε
πολύ.

ΔΙΠΛΗ ΤΕΛΕΙΑ :

Η διπλή τελεία (άνω και κάτω τελεία) χρησιμοποιείται

Ονοματεπώνυμο:

Σημειώνω ένα

στο κουτάκι ανάλογα με αυτά που έχω κατακτήσει

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να μπορώ να αφηγούμαι μια ιστορία/γεγονότα που έχω ζήσει			
Να χρησιμοποιώ σωστά τα σημεία στίξης (; , <...>)			
Να γράφω σωστά λέξεις που σχετίζονται με τις αγροτικές εργασίες			
Να εξηγώ τις αγροτικές δουλειές που σχετίζονται με την παραγωγή ψωμιού			
Να μπορώ να τροποποιώ ένα κείμενο			

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-C105/702/4636,20982/http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-C105/702/4636,20982/>
- http://1gym-skydr.pel.sch.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=120:2012-09-16-08-50-51&catid=91&Itemid=158http://1gym-skydr.pel.sch.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=120:2012-09-16-08-50-51&catid=91&Itemid=158

